

ZAĀ LĀ• SLĀ•VA Ā€“ DIVADLO URANIE

PondĀĀ-, 30 ĀĀ-jen 2017

Po delší odmice bych ráda dnešním ĀĀlánkem navázala na nĀĀkolik vypravování o ĀĀsech minulých, která jsem pĀĀmed pár lety uvedla na Kudlance pod záhlavím Zašlá sláva. Dnes chci pĀĀipomenout slávu praĀĀských dĀĀevĀĀných divadelních arĀn a konec poslední fungující arĀny - LidovĀho divadla Uranie.

PraĀĀské divadelní arĀny (ArĀna ve Pštrossce, NovomĀĀstské divadlo, ArĀna v KravĀnĀ, ArĀna na Komotovce, atd.) vznikaly v první polovinĀ 19. století a kromĀĀ umĀĀní divadelního, byly rovnĀĀĀ ukázkou mistrného ĀĀemesla truhlĀĀského a tesaĀĀského. VĀĀinou byly nekryté a dokázaly pojmout aĀĀ 1000 divĀĀĀ. TĀĀily se obrovskĀmu zájmu divĀĀĀ, jejich repertoĀr byl vybírĀn s ohledem na tehdeší vkus obecnstva. Divadelní herci zde byli buĀ• ve stĀlĀm angaĀĀmĀ, nebo zde hostovali pĀĀmední ĀĀeští herci a hereĀĀky.

Roku 1898 se konala na praĀĀském VĀstavišti u KrĀlovské obory vĀstava architektury a inĀĀenĀrství. Díky ní spatĀsvĀtlo svĀĀta i arĀna Uranie, o které bude ĀĀeĀ. JiĀĀ v dobĀĀ pĀĀiprav se poĀĀitalo s tĀm, ĀĀe tato budova bude vyuĀĀit ūĀelĀĀm neĀĀ pouze divadelním. PoĀĀitalo se s vyuĀĀitím pro pĀĀednĀšky, sjezdy, rĀĀné hudební produkce. RovnĀ byla pozdĀĀi vyuĀĀita k promĀtĀnĀ KĀĀĀeneckĀho filmĀĀ. Nejen kulturnĀm záĀĀkem ĀĀiv jest ĀĀlovĀĀ, proto byla tĀ i kavĀrna a restaurace, aby divĀci mohli zaplnit svĀ hladovĀ a ĀĀiznivĀ ūtrob. A sluší se samozĀĀejmĀĀ pĀĀipomenout jmĀno architekta, kterĀho oslovil vĀstavnĀ vĀbor za ūĀĀem zhotovenĀ stavebnĀch plĀnĀĀ. Byl jĀm znĀmý architekt Osvald PolĀvka (1859-1931). Tenhle pĀn opravdu umĀĀl. Co projekt, to krĀsa. Však takĀ zkušenostĀ sbĀral od slavnĀho architekta Josefa ZĀtka. Budova Uranie byla dĀĀevĀĀnĀ, na podezdĀvce, krytĀ, se zasklenĀm svĀĀtĀkem v prostoru hledištĀĀ, které pojmulo 750 divĀĀĀ. Ke stĀnĀ bylo k dispozici dalšĀch 140 mĀst. ElektrickĀ zaĀĀĀzení dodala firma Františka KĀĀĀĀka, oponu namaloval František HlavĀĀek a dekoracĀ Karel Piperger, o kterĀm bude ještĀĀ v ĀĀĀnku zmĀnka. Budova divadla mĀĀla 11 vĀchodĀĀ. Musela to bĀt velikĀ slĀva, kdyĀĀ divadlo Uranie 20. ĀĀervna 1898 zaĀĀlo svojĀ Āru. ZahajovacĀ koncert dirigoval profesor Hanuš TruneĀĀek a hned pĀĀĀden se hrĀla hra se zpĀĀvy NĀšdĀĀm v asanaci. NĀĀterĀ dalšĀ hry byly pod reĀĀĀjĀnĀ vedenĀm Jaroslava Kvapila. PoslednĀ pĀĀedstavenĀ se hrĀlo 16. ĀĀĀjna, tedy v den, kdy konĀĀla vĀstava, a pak se uvaĀĀovalo, co s budovou dĀĀ.

NaštĀĀstĀ si posĀze budovu na tĀĀi roky pronajal V. J. Suk, kterĀ vlastnil jiĀĀ dĀĀĀve licenci pro tuto ĀĀinnost. A tĀ mohli znovu vidĀĀt spousty skvĀĀlĀch divadelnĀch pĀĀedstavenĀ. Sezona trvala ale uĀĀ jen od kvĀĀna do ĀĀĀjna a na podzim mĀĀla bĀt budova definitivnĀĀ zbourĀna. DalšĀ zĀchranĀ lano pĀĀĀšlo díky vlastenci a milovnĀkovi divadla Janu Seifertovi roku 1902. Tento praĀĀskĀ zastupitel a ĀĀlen sprĀvnĀ rady holešovickĀho pivovaru odkoupil budovu za 15 000 zlatĀch od Spolku inĀĀenĀrĀĀ a architektĀĀ. Nikoliv pro sebe, ale pro pivovar. Tehdy bylo divadlo Uranie po peĀĀlivĀm rozebrĀnĀ konstrukce pĀĀestĀĀhovanĀ do prostor zahrady holešovickĀho pivovaru. PĀĀĀbylo parnĀ topenĀ pro vĀĀšĀ pohodlĀ divĀĀĀ pĀĀĀbyly i tramvajovĀ linky do Holešovic, neboĀĀ tehdy divadlo stĀlo na perifĀrii. Roku 1909 pĀĀĀbyla skluzavka s 20 metrovou vĀĀĀĀi.

JmĀna, kterĀ tehdy figurovala ve vedenĀ divadla, uĀĀ dnes drtivĀ vĀĀšinĀĀ z nĀs nic neĀĀĀkĀjĀ. Tak snad jen repertoĀr a herci – zaĀĀĀlo se divadelnĀm kusem TĀĀetĀ zvonĀĀnĀ. Roku 1927 se hrĀla slavnĀ Frimlova opereta Rose Mary, kterĀ dosĀhla 270 reprĀz. DvoustĀ reprĀzy se 27. zĀĀmĀ 1928 zūĀĀstnil ūdajĀĀ i samotnĀ Rudolf Friml. Uranie ĀĀĀla od rĀna do noci, dopoledne zkoušky, odpoledne, veĀĀer pĀĀedstavenĀ, vĀjmkou nebyla ani ĀĀtyĀĀmĀ pĀĀedstavĀ v nedĀĀli. Divadlo po pĀĀestĀĀhovanĀ do Holešovic neslo lehce pozmĀĀĀnĀĀy nĀzev - LidovĀ divadlo Uranie. HrĀlo s pro dĀĀti, udivoval KašpĀrek herce Vojty Mertena, kterĀ o pĀĀestĀvkĀch rozdĀval dĀĀtem pamlsky z TrojskĀ mlĀkĀrny. Nebo tĀĀeba hra MalĀy Muk.

VĀznamnou roli sehrĀlo LidovĀ divadlo Uranie za II. svĀĀtovĀ vĀlky. Tehdy mĀĀlo divadlo opravdu vĀĀhlas. TehdešĀ nĀjemce Bohumil PerlĀk (1908-1970) do Uranie pĀĀetĀhl mnoho hercĀĀ z nĀĀkolika divadel – VĀĀzslava VejraĀĀku (ze zaĀĀĀtku hrĀl pod um. jmĀnem Petr VĀt), Danu MedĀĀickou, Rudolfa Deyla ml., Marii VĀšovou, Blanku Waleskou, Miloše Nedbala, Felixe le Breux, OtĀĀii BenĀškovou, Nelly Gaierovou, Františka FilipovskĀho,.. Tito herci buĀ• ve svĀch domovskĀch divadlech mĀĀli zĀkaz hranĀ nebo bylo jejich divadlo zrušeno (ZemskĀ divadlo Brno). V divadle rovnĀĀĀ hostovala Hana VĀtovĀ, Adina MandlovĀ,.. ZaĀĀĀal tam i reĀĀĀisĀr AlfrĀd Radok. HrĀla se ĀĀeskĀ klasika jako MalostranskĀ humoresky, Kytice, Naš furianti, ale takĀ hry zahrĀnĀnĀch autorĀĀ – Hauptmann, Bahr Ibsen, Goldoni. PoslednĀ vĀĀĀnĀ pĀĀedstavenĀ byla Sofoklova Elektra a k 1. 9. 1944 bylo divadlo uzavĀĀeno. K obnovenĀ ĀĀinnosti došlo v kvĀĀtnu 1945, novĀm ĀĀeditĀem se stal Jaroslav

A pak pĀĀĀosudnĀ 2. leden 1946. CentrĀla hasĀĀĀ v praĀĀskĀ SokolskĀ ulici dostala ve 14.52 hodin hlĀšenĀ o poĀĀĀru v HolešovicĀch. Na mĀsto neštĀĀstĀ se sjelo mnoho hasĀĀskĀch sborĀĀ. Konstrukce divadla byla ze dĀĀeva nakonzervovanĀho dehtem. Je tedy jasnĀ, ĀĀe takovĀ objekt mohl bĀt tĀĀĀko ūspĀšnĀĀ uhašen. OheĀĀ olizoval budovu svĀmi plameny a dokonal dĀlo zkĀzy nemilosrdĀĀ – budova shoĀĀmĀla do zĀkladĀĀ, stejnĀĀ jako kostūmy, kulisy, rekvizity. V tĀ dobĀĀ se hrĀla slovĀckĀ hra FrajereĀĀka, shoĀĀmĀly i nĀdhernĀ slovĀckĀ kroje… Karel Piperger (malĀĀĀ divadelnĀch dekoracĀ) byl nalezen s tĀĀĀkĀmi popĀleninami a za dva dny v nemocnici na Bulovce zemĀĀel. ZĀkladnĀ otĀzkou po vylouĀĀenĀ technickĀ zĀvady poĀĀĀru zĀstĀvalo

„Kdo?“ Kdo stál za požárem divadla a proč? Den po požárem došlo ke známým změnám v souboru a 31 zaměstnanců dostalo výpověď. Chtěl se snad někdo pomstít? Na počátku vyšetřování byl i podezírán zesnulý malíř Piperger, ale vše bylo nakonec jinak. „Cherchez la femme“ aneb „Za vším hledej ženu“. 34letý pokladník divadla Karel Štoll měl za ženu herečku, prý velmi náročnou ženu. Chtěl uspokojit její rozmary, touhu po luxusu, a proto se dopustil finančních machinací ve svých financích. Blížila se inventura, bylo jasné, že se na zpronevěru peněz půjde. Štoll se rozhodl tento finanční pozemek zakrýt právním úmyslným založením požáru v divadelní sáňce. Za trestný čin defraudace a zneužití důvěry dostal vinu soud, který se konal 19. února 1947, 15 let trestu odnětí svobody. Budova byla pojištěna u Pražské městské pojišťovny na 850 000 Kčs. Peníze z pojistky by bohužel nestačily v žádném případě pokrýt náklady na obnovení divadla. Divadlo tudíž nebylo nikdy obnoveno. Jeho slávu tak dnes připomíná jen nenápadná pamětní deska s krátkým názvem „Zde stávalo divadlo Uranie“, dále název ulice U Uranie a stejnojmenná tramvajová zastávka v pražských Holešovicích. Zpracovala: MIA Zdroj: Internet Josef Hrubý, Eva Hrubá: Pražské katastrofy, nakladatelství Petrklíč